

Briuselis, 2023 03 20
COM(2023) 173 final

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI

**dėl Reglamento (ES) 2022/1369 dėl koordinuoto dujų poreikio mažinimo veikimo
peržiūros**

{SWD(2023) 63 final}

I. Įvadas

2022 m. Rusija dujų tiekimą naudojo kaip politinį ginklą. Šiomis aplinkybėmis 2022 m. rugpjūčio mėn. ES skubiai priėmė Tarybos reglamentą (ES) 2022/1369, kuriuo siekiama koordinuotai sumažinti dujų poreikį 15 proc., kad būtų užtikrintas tiekimo saugumas.

Pagal Tarybos reglamentą (ES) 2022/1369, valstybės narės turi dėti visas pastangas, kad dujų poreikis būtų sumažintas 15 proc., o paskelbus Sąjungos masto pavojų, taip sumažinti poreikį tampa privaloma. Be to, valstybės narės atnaujina savo ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, kaip nustatyta reglamento 8 straipsnyje, kad juose būtų atsižvelgta į įgyvendintas priemones, ir kas du mėnesius praneša Eurostatui apie pasiektą poreikio sumažėjimą. 9 straipsnyje nustatyta, kad Komisija turi atlikti peržiūrą, kurios pagrindu ji gali pasiūlyti pratęsti reglamento taikymo laikotarpį. Pridedamame Tarnybų darbiniam dokumente SWD/2023/63 Komisija pateikia dujų poreikio mažinimo nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. analizę, scenarijais grindžiamą saugyklų papildymo prognozių analizę įvairiais galimo poreikių mažinimo pratęsimo atvejais ir išsamią ankstesnių mažinimo atvejų bei pavojų, galinčių padidinti ir sumažinti tiekimo saugumą 2023–2024 m. laikotarpiu, apžvalgą.

Šis klausimas buvo aptartas su Dujų koordinavimo grupe¹, kurią sudaro valstybių narių ir tiekėjams, infrastruktūros operatoriams, prekiautojams ir pagrindiniams dujų vartotojams atstovaujančių Europos asociacijų, atstovai. Vasario 16 d. posėdyje Dujų koordinavimo grupės nariai pareiškė suprantantys, kad svarbu toliau mažinti poreikį, nes tai ekonomiškai itin efektyvi priemonė tiekimo saugumui išsaugoti ir sustiprinti.

II. Priemonės, kurių imtasi, ir pasiektas poreikio sumažinimas

Priėmus Tarybos reglamentą (ES) 2022/1369, ES sėkmingai vykdė diversifikaciją, atsisakydama Rusijos dujų², ir nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. sausio mėn. 19 proc. (41,5 mlrd. m³) sumažino dujų poreikį, palyginti su ankstesnių 5 metų vidurkiu tokiu pačiu laikotarpiu. 2 lentelėje (priede) matyti, kad poreikio sumažėjimas kiekvieną mėnesį ir skirtingose valstybėse narėse buvo nevienodas ir atspindėjo skirtingas nacionalines aplinkybes. Šias skirtingas nacionalines aplinkybes taip pat atspindi Tarybos reglamento (ES) 2022/1369 5 straipsnyje nustatytos privalomo poreikio mažinimo išimties, taikomos Sąjungos masto pavojaus atveju.

Dabar saugyklos pripildytos iki gana aukšto šiam metų laikui lygio, dujų kainos nuo rugpjūčio mėn. pasiektų aukštumų nuolat mažėja (nors vis dar yra gerokai didesnės už ilgalaikį vidurkį), o tiekimo saugumas likusią šios 2022–2023 m. žiemos dalį yra užtikrintas. Tačiau, kaip bus matyti iš III skirsnio, padėtis ES dujų rinkoje tebėra įtempta ir po kovo 31 d. nesumažinus dujų poreikio mažai tikėtina, kad valstybės narės iki spalio 31 d. įvykdys įpareigojimą pripildyti saugyklas

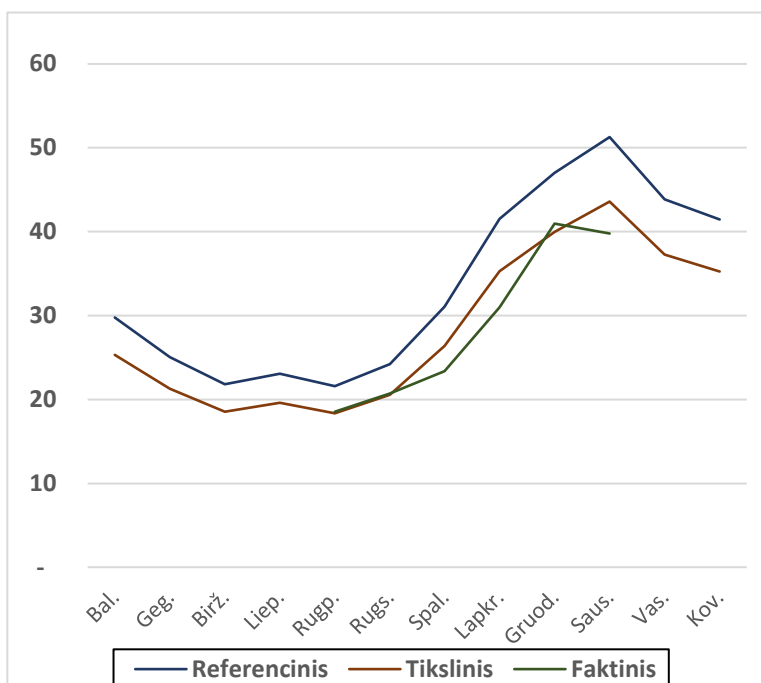
¹ [Komisijos ekspertų grupių ir kitų panašių subjektų registras \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/komisijs-ekspertu-grupu-ir-kitu-panasiu-subjektu-registras).

²2022 m. Rusijos dujų tiekimas Europos Sąjungai sumažėjo 47 proc.: nuo 152 mlrd. m³ 2021 m. iki 80 mlrd. m³. Jas iš esmės pakeitė Jungtinės Amerikos Valstijos, kurios padidino eksportą nuo 21 mlrd. m³ iki 50 mlrd. m³, ir Jungtinė Karalystė, padidinusi tiekimą nuo 6 iki 24 mlrd. m³. Dujų tiekimas į ES toliau didėjo iš Norvegijos (+ 10 mlrd. m³), Azerbaidžano (+ 3 mlrd. m³), Kataro (+ 2 mlrd. m³) ir Trinidado ir Tobago (+ 1 mlrd. m³).

90 proc., todėl esama pavojaus tiekimo saugumui 2023–2024 m. žiemą: gali pristigti dujų arba dujų kainos vėl smarkiai išaugti.

1 diagramoje pavaizduotas dujų suvartojimas ES nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. sausio mėn. (žalia linija rodo faktinį suvartojimą), palyginti su to paties metų laikotarpio vidurkiu pastaruosius 5 metus (mėlyna linija rodo referencinį suvartojimą) ir 15 proc. tiksliniu sumažinimu (raudona linija rodo tikslą), išskeltu 2022 m. rugpjūčio mėn. – 2023 m. kovo mėn. ir pagal šį pasiūlymą taikytinu kitais mėnesiais. 1 diagramoje taip pat matyti, kad dujų suvartojimas žiemą yra gerokai didesnis nei vasarą. Iš tiesų, antro ir trečio ketvirčių poreikis sudaro apie pusę pirmo ir ketvirto ketvirčių poreikio.

1 diagrama. Referencinis vartojimas, tikslinis vartojimas (t. y. referencinis minus 15 proc.) ir faktinis suvartojimas (2022 m. rugpjūčio mėn. – 2023 m. sausio mėn.) ES 27 (mlrd. m³)

Šaltinis: ENER / CET skaičiavimai, pagrįsti Eurostato serijos NRG_CB_GASM poseriju IC_CAL_MG (mln. m³), 2023 m. kovo 7 d., 11.00 val. duomenys

Sektoriai

Norint atlikti išsamią dujų poreikio mažinimo analizę, būtina dažnai skelbti sektorinę dujų poreikį. Šiuo metu Eurostatas dujų suvartojimą pagal poreikio sektorių³ teikia tik kartą per metus po vienu metų. Todėl pagal oficialių duomenų iš visos ES rinkinį neįmanoma patikimai suskirstyti sutaupyto dujų kiekio pagal sektorius arba struktūrinį poreikio sumažinimą atskirti nuo nestructūrinio.

³Vienintelis sektorius, apie kurį yra oficialių Eurostato duomenų, tai elektros energijos gamyba. Nuo 2022 m. rugpjūčio mėn iki 2023 m. sausio mėn. jo poreikis sumažintas 2,1 proc., remiantis Eurostato serija NRG_CB_GASM, poseriju IC_CAL_MG, teradžauliais (GCV) 2023 m. kovo 7 d., 11.00 val.

Komisija⁴, remdamasi pagalbinais duomenimis, apskaičiavo, kad 2022 m. rugpjūčio–gruodžio mėn. namų ūkių įnašas į poreikio sumažėjimą yra apie 50 proc., pramonės – 43 proc., o elektros energijos sektoriaus – vos 7 proc., nes hidroenergijos ir branduolinės energijos pajėgumai buvo riboti⁵. Vasarą ir rudenį labiausiai prie poreikio (ir suvartojimo) sumažinimo prisidėjo pramonė, o žiemą – namų ūkiai. Manome, kad maždaug šeštadalį bendro sumažinimo lėmė oro temperatūra, t. y. tą dalį, 5 mlrd. m³ iš bendro 30 mlrd. m³ sumažinimo rugpjūčio–gruodžio mėnesiais, galima sieti su švelnesne nei referenciniu laikotarpiu žiema (žiemos pradžia).

Priemonės, apie kurias valstybės narės pranešė ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose

Tarybos reglamento (ES) 2022/1369 7 ir 8 straipsniuose nustatyta, kad valstybės narės turi pranešti apie įgyvendintas poreikio mažinimo priemones atnaujindamos savo ekstremaliųjų situacijų valdymo planus. Apie savo atnaujintus ekstremaliųjų situacijų valdymo planus Komisijai pranešė dauguma valstybių narių.

Atnaujintuose planuose trumpalaikės priemonės yra dviejų pagrindinių tipų: 1) informavimo apie dujų taupymą kampanijos ir 2) šildymo ir vėsinimo mažinimo priemonės.

- Dauguma valstybių narių vykdė komunikacijos kampanijas. Kai kuriais atvejais per kampanijas taip pat informuota apie egzistuojančias energijos vartojimo efektyvumo subsidijų schemas, daugiausia skirtas namų ūkiams ir MVĮ.
- Su temperatūra siejami ribojimai: daugumoje planų numatyta viešuosiuose pastatuose sumažinti šildymą ir vėsinimą, o kai kurios valstybės narės šį ribojimą taiko ir biurams bei parduotuvėms.
- Kelios valstybės narės įvedė apšvietimo ribojimus, paprastai susijusius su viešaisiais pastatais ir paminklais, tačiau kai kuriais atvejais ir su parduotuvių vitrinomis.

Kiek tai susiję su vidutinės trukmės priemonėmis, valstybės narės pranešė apie kuro rūšies pakeitimo priemones ir energinės pastatų renovacijos arba neefektyvių prietaisų pakeitimo subsidijas. Kalbant apie ilgalaikes priemones, valstybės narės dažnai teikia su subsidijomis arba mokesčių mažinimu susijusią tiesioginę paramą vartotojams, kuri padeda diegti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, įrengti šilumos siurblius arba didinti energijos vartojimo efektyvumą (be kita ko, atlikus auditą).

III. Kas laukia kitą žiemą

Nors nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. sausio mėn. ES pastangas mažinti poreikį ir vykdyti diversifikaciją, atsisakant importo iš Rusijos, lydėjo sėkmė, šiame skirsnyje nagrinėjama, ar to pakanka, kad tiekimo rizikos būtų išvengta 2023–2024 m. žiemą, jei Reglamentas (ES) 2022/1369 baigtų galioti 2023 m. kovo 31 d. 1 lentelėje parodyti 2023 m. spalio mėn. ir 2024 m. kovo mėn.

⁴Jungtinio tyrimų centro generalinis direktoratas.

⁵ *Bruegel* (2023) ir TEA (2023) preliminarini analizė, atlikta naudojant pagalbinius duomenis ir skirtingus referencinius laikotarpius, rodo panašaus dydžio įverčius.

saugyklų pripildymo lygiai įvairiais galimo poreikių mažinimo pratęsimo atvejais, remiantis naujausiais turimais rinkos tyrimais ir duomenimis⁶. 2 diagramoje projektuojami saugyklų pripildymo lygiai 4 scenarijų atveju. 1 lentelėje matyti, kad jei dujų poreikis po balandžio 1 d. nesumažėtų arba sumažėtų nedaug (A arba B scenarijai), mažai tikėtina, kad valstybės narės iki 2023 m. spalio 31 d. įvykdys Reglamente (ES) 2022/1032 nustatytą įpareigojimą pripildyti dujomis saugyklas 90 proc., todėl 2023–2024 m. žiemą užtikrinti tiekimo saugumo nebus įmanoma. Jei dujų poreikis nuo balandžio 1 d. iki spalio 31 d. toliau bus sumažinamas 15 proc., tikėtina, kad bus įvykdyti bent įpareigojimai pripildyti saugyklas iki 90 proc. (C ir D scenarijai). Dujų poreikio mažinimą pratęsus iki 2024 m. kovo 31 d., energijos tiekimo saugumo rizika 2024–2025 m. žiemą bus smarkiai mažesnė.

2022 m. gruodžio 12 d.⁷ ataskaitoje Tarptautinė energetikos agentūra (TEA) apskaičiavo, kad, jei nebus imtasi papildomų veiksmų dujoms taupyti, 2023 m. jų gali pritrūkti.

1 lentelė. Mėnesinis saugyklų pripildymo lygis pagal tai, kiek pratęsiamas poreikio mažinimas

Scenarijaus prielaidos (mlrd. m ³) baigiantis	Saugyklų pripildymas	2023 m. spalio mėn.	2024 m. kovo mėn.
A: be pratęsimo		69	0
B: pratęsimas nuo 2023 m. rugpjūčio mėn. iki 2024 m. kovo mėn.		80	28
C: pratęsimas nuo 2023 m. balandžio mėn. iki 2023 m. spalio mėn.		95	9
D: pratęsimas vieniems metams nuo 2023 m. balandžio mėn. iki 2024 m. kovo mėn.		95	43

Šaltinis: ENER/CET skaičiavimai.

- **A scenarijus:** be pratęsimo. Jei poreikis nesumažėtų, saugyklos iki 2023 m. spalio mėn. pabaigos būtų pripildytos tik 69 mlrd. m³, t. y. gerokai mažiau negu pagal įpareigojimą pripildyti 90 proc. (89,4 mlrd. m³). Be to, iki 2024 m. vasario mėn. jos visiškai ištuštėtų, o tai reikštų labai dideles energijos tiekimo saugumo problemas 2024–2025 m. žiemą.
- **B scenarijus:** pratęsimas 8 mėnesiams nuo 2023 m. rugpjūčio mėn. iki 2024 m. kovo mėn. Pagal šį scenarijų saugyklos būtų pildomos pernelyg lėtai ir iki spalio mėn. pabaigos jose

⁶Prielaidos:

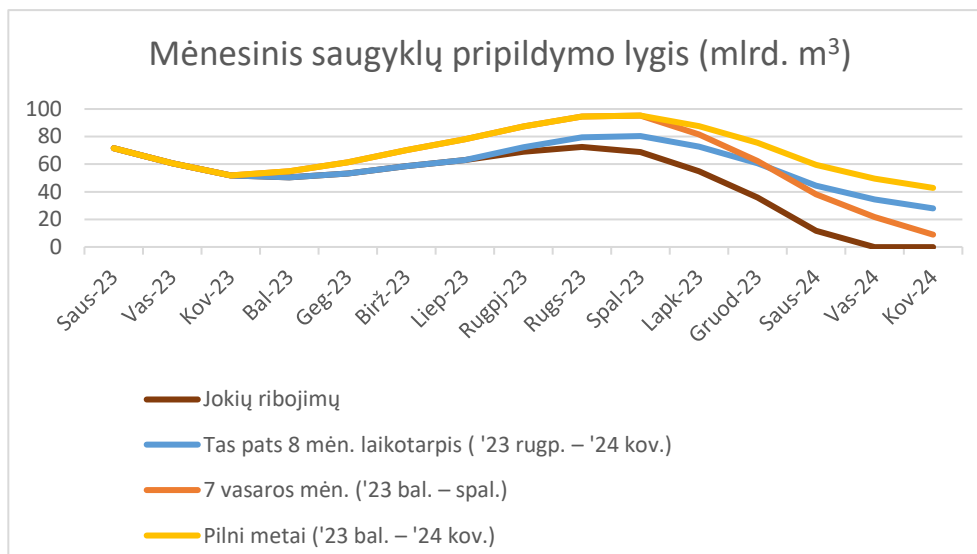
- Saugyklų pripildymo lygis 2023 m. kovo 7 d. siekia 58,5 mlrd. m³ (kovo 5 d. pabaigoje).
- Tiekimas, išskyrus dujas vamzdynais iš Rusijos, lygus 2022 m. paskutinių septynių mėnesių vidurkiui.
- SGD tiekimas lygus 2022 m. paskutinių septynių mėnesių vidurkiui ir papildomai 15 mlrd. m³ per metus (1,25 mlrd. m³ per mėnesį) nuo 2023 m. balandžio mėn.
- Dujos vamzdynais iš Rusijos netiekiamos.
- Poreikis lygus vidutiniam bazinio laikotarpio poreikiui, sumažintam mažinimo nuošimčiu.
- Eksportas į Šveicariją toks pat, kaip ir 2021 m. (naujausiais turimais duomenimis siekia 2,2 mlrd. m³ per metus, iš kurių 1/3 vasarą ir 2/3 žiemą).
- Eksportas į Ukrainą ir Moldovą – 0,5 mlrd. m³ per mėnesį.

⁷ TEA (2022): *Kaip Europos Sąjungoje išvengti dujų trūkumo 2023 m.* (praktinis veiksmų sąrašas, kaip išvengti tiekimo ir poreikio neatitikimo): [How to Avoid Gas Shortages in the European Union in 2023 – Analysis – IEA](#)

būtų tik 80 mlrd. m³, t. y. gerokai mažiau už įpareigojamą pripildyti iki 90 proc. (89,4 mlrd. m³). Be to, kitos žiemos pabaigoje saugyklų pripildymo lygis sumažėtų iki mažiau nei 30 proc. (28 mlrd. m³, arba 28 proc., 2024 m. kovo mėn. pabaigoje), todėl kiltų didelės tiekimo saugumo problemos ir būtų labai sunku pakankamai pripildyti saugyklas ateinančiai 2024–2025 m. žiemai.

- **C scenarijus:** pratęsimas 7 mėnesiams nuo 2023 m. balandžio mėn. iki spalio mėn. Pagal šį scenarijų, saugyklos baigiantis vasarai iki 2023 m. spalio mėn. pabaigos būtų pripildytos pakankamai (95 proc., arba 95 mlrd. m³), ir 90 proc. (89,4 mlrd. m³) saugyklų pripildymo įpareigojimas būtų įvykdytas. Vis dėlto poreikis net ir įprastą žiemą yra dvigubai didesnis nei vasarą, todėl iki ateinančios žiemos pabaigos saugyklos beveik visiškai ištuštės iki 9 mlrd. m³ 2024 m. kovo mėn. pabaigoje. Dėl to kiltų didelės tiekimo saugumo problemos ir būtų labai sunku pakankamai pripildyti saugyklas ateinančiai 2024–2025 m. žiemai.
- **D scenarijus:** pratęsimas vieniems metams nuo 2023 m. balandžio mėn. iki 2024 m. kovo mėn. Pastoviai išlaikant 15 proc. mažesnę poreikį, saugyklose iki 2023 m. spalio mėn. pabaigos būtų 95 mlrd. m³, ir 90 proc. (89,4 mlrd. m³) saugyklų pripildymo įpareigojimas būtų įvykdytas. Iki 2024 m. kovo mėn. pabaigos saugyklose būtų apie 43 mlrd. m³ dujų.

2 diagrama. Mėnesinis saugyklų pripildymo lygis pagal tai, kiek pratęsiamas poreikio mažinimas

Šaltinis: ENER/CET skaičiavimai.

Ankstesnę 1 diagramos ir 1 lentelės analizę reikia papildyti: dujų vartojimą gali padidėti keletas su šiais metais ir ateinančia žiema susijusių veiksnių ir pavojų⁸. Tai galimas pasaulinio SGD poreikio

⁸ IEA (2022): *Kaip Europos Sąjungoje išvengti dujų trūkumo 2023 m.* (praktinis veiksnių sąrašas, kaip išvengti galimo tiekimo ir poreikio neatitikimo): [How to Avoid Gas Shortages in the European Union in 2023 – Analysis – IEA](#)

padidėjimas (riboto poveikio, nes ES toliau yra patraukliausia rinka⁹), augantis pramonės poreikis dujoms ir sugrįžimas nuo akmens anglių prie dujų (abu šiuos veiksnius stiprina dujų kainų mažėjimas 2023 m.), oro sąlygos, galinčios padidinti šildymo poreikį žiemą¹⁰, elektros energijos gamybos sumažėjimas branduolinėse jėgainėse ir hidroelektrinėse dėl sausrų ir tolesni dujų tiekimo sutrikimai. Prancūzijos branduoliniai pajėgumai šiuo metu yra mažesni už turėtusius 2022 m., o vandens lygis Italijoje yra kaip 2022 m., vadinasi, maža ir gamyba, o atpigus dujoms jau pirmosiomis 2023 m. savaitėmis buvo pereita nuo anglių prie dujų (žr. SWD/2023/63 IV.3 skirsnį). Jei šie pavojai ir toliau stiprės, jie kels įtampą pasaulinėje ir Europos dujų rinkoje, o tai gali neigiamai paveikti 2023–2024 m. žiemai reikalingų požeminių saugyklų pripildymą ir dujų kainų lygį bei svyravimą.

IV. Žvilgsnis į ateitį

Nors nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. padėtis labai pagerėjo, 2023 m. pasaulinėje dujų rinkoje vis dar ankšta. Dėl kelių veiksnių (oro sąlygų, likusio Rusijos importo, alternatyviųjų elektros energijos šaltinių prieinamumo ir nesibaigiančios įtampos pasaulinėse SGD rinkose) 2023 m. saugyklų pildymo sezonas gali tapti keblus. Svarbu tai, kad, kitaip nei per ankstesnę saugyklų pildymo sezoną, 2023 m. negalima tikėtis 60 mlrd. m³ Rusijos dujų, kurios 2022 m. importuotos į ES vis dar vamzdiniais. Siekiant sumažinti tiekimo saugumo riziką ir atitinkamą poveikį rinkai, poreikį būtina mažinti toliau. Sprendžiant, ar ir kaip užtikrinti tokį dujų poreikio sumažinimą Sąjungoje, ypač svarbu atsižvelgti į šiuos aspektus:

- 1) **Gamtinių dujų pasiūla pasaulyje tebėra ribota.** Vamzdiniais tiekiamų Rusijos dujų dalis, palyginti su visu ES importu, sumažėjo nuo 49 proc. iki 2022 m. sausio mėn. iki mažiau nei 10 proc. 2023 m. sausio mėn. 2022 m. pripildymo sezono metu importas vamzdiniais iš Rusijos buvo gerokai didesnis, nei jo tikimasi 2023 m. Todėl dėl sumažėjusio tiekimo iš Rusijos būtina mažinti poreikį.
- 2) **Sumažinus poreikį sumažėtų kainų svyravimas.** Nors 2022 m. buvo išvengta blogiausių ekonominių padarinių, 2023 m. pasaulinėse dujų rinkose vis dar labai ankšta. Dujų kainos 2022 m. pasiekė istorines aukštumas, o rugpjūčio 26 d. pasiekė maksimumą – daugiau kaip 320 EUR/MWh. Dabar jos mažesnės nei 45 EUR/MWh, tačiau vis dar dvigubai didesnės už istorinę normą. 2023 m. vasario 16 d. Dujų koordinavimo grupės posėdyje valstybių narių atstovai ir dujų asociacijos pripažino, kad siekiant **sumažinti spaudimą įtemptoje rinkoje ir apriboti dujų kainų svyravimą** esminis yra poreikio mažinimo indėlis.

⁹Kitos šalys pasaulinėje rinkoje virš tam tikro gamtinių dujų kainų lygio nebekonkuruoja, nes pereina prie kitų rūšių kuro.

¹⁰ENTSO-G teigimu, dėl labai šaltos žiemos, kurios tikimybė 5 proc., poreikis padidėtų 24 mlrd. m³. Žr. ENTSO-G 2022–2023 m. žiemos tiekimo perspektyvų, parengtų darant prielaidą, kad poreikis sumažės 15 proc., 1 diagramą: https://entsog.eu/sites/default/files/2022-10/SO0038-22_Winter%20Supply%20Outlook_2022-23_2.pdf. Tai arti ENER/CET apskaičiuoto papildomo 28 mlrd. m³ ištisų metų poreikio, jei 15 proc. būtų sumažintas ne vidutinis pastarųjų 5 metų poreikis, o didžiausias 2014–2021 m. laikotarpio kiekvieno mėnesio poreikis (iš ankstesnių metų nėra mėnesių duomenų).

- 3) Turėtų būti išlaikytas **tas pats solidarumo principas**, kuriuo vadovautasi taikant Reglamentą (ES) 2022/1369. Dabartinės dujų tiekimo saugumo teisinės sistemos, nustatytos Reglamentu (ES) 2017/1938, vis dar nepakanka, kad būtų galima išspręsti problemas, kylančias ilgiau kaip 30 dienų sutrikus dujų tiekimui iš pagrindinio tiekėjo. Dėl ilgalaikių sutrikimų vis dar gali kilti pavojus, kad valstybės narės imsis nekoordinuotų veiksmų, o tai gali kelti grėsmę tiekimo saugumui kaimyninėse valstybėse narėse ir papildomai apsunkinti Sąjungos pramonę, vartotojus ir vidaus rinkos veikimą. Nors vienos valstybės narės nuo sutrikimų gali nukentėti labiau nei kitos, bet kokie dujų tiekimo sunkumai ar dujų trūkumas padarytų žalos visų valstybių narių ekonomikai.
- 4) Kaip nustatyta 2022 m. liepos 20 d. komunikate „Sutaupytos dujos – saugu žiemą“, visų valstybių narių **piliečiams ir pramonei yra pigiau savo iniciatyva** proporcingai ir akivaizdžiai valdomu būdu **toliau mažinti poreikį**, o ne vėliau susidurti su nekoordinuojamais apribojimais.
- 5) **Poreikio sumažinimas 15 proc. dera su įpareigojimu pripildyti saugyklas 90 proc.** C ir D scenarijai rodo, kad siekti **sumažinti poreikį 15 proc.** nuo 2023 m. balandžio 1 d. yra tikslinga ir būtina, kad ES spalio mėn. pabaigoje būtų pajėgi įvykdyti įpareigojimus pripildyti saugyklas 90 proc., taip pat darant prielaidą, kad paskui gali atsirasti vidutinis tiekimo saugumo sumažėjimo pavojus (pvz., bus tiekiama mažiau SGD, vandens lygis bus žemas arba oro temperatūra bus šiek tiek žemesnė nei vidutinė).
- 6) **Siekiant suteikti tikrumo rinkos dalyviams, būtina toliau išlaikyti sumažintą dujų poreikį.** Dabartinis reglamentas baigia galioti 2023 m. kovo 31 d., žiemos sezono pabaigoje. Nuo balandžio 1 d. toliau dedant poreikio mažinimo pastangas atsiras aiškumo ir bus išvengta prieštaringo komunikavimo apie paskatas.
- 7) **Tik išlaikant 12 mėnesių mažesnę dujų poreikį bus įmanoma pakankamai pripildyti saugyklas vasarą, kad būtų įvykdytos dujų laikymo taisyklės ir užtikrintas tiekimo saugumas kitą žiemą, kaip aptarta III skirsnyje.** Antai, pratęsus mažinimo laikotarpį nuo rugpjūčio mėn. iki kovo mėn., pristigtų laiko pripildyti saugyklas iki tinkamo 90 proc. lygio, ir baigiantis kitai žiemai kiltų tiekimo saugumo problemų. Iki 2024 m. kovo 31 d. saugyklos beveik visiškai ištuštėtų vien dėl šalto oro. O poreikio mažinimą tęsiant nuo balandžio iki spalio mėn., 2024 m. kovo 31 d. saugyklose beveik nieko neliktų, net jei temperatūros nebūtų žemos ir nepasireikštų nė vienas iš kitų tiekimo saugumo sumažėjimo pavojų. Kitaip tariant, pratęsus laikotarpį trumpiau negu 12 mėnesių gali prasidėti paniškas pirkimas: valstybės narės varžytųsi tarpusavyje dėl ne didesnio į ES rinką tiekiamo dujų kiekio, augtų kainos ir galbūt prasidėtų stygius. Išsamesnė analizė pateikta dokumento SWD/2023/63 VI skirsnyje.
- 8) **Ilgėsnis laikotarpis suteikia daugiau lankstumo optimaliai per laikotarpį paskirstyti poreikio mažinimo pastangas. Konkrečiai, jis sumažintų kainų šuolių galimybę ir taip nubrėžtų ribas kainai, kurią valstybės narės moka pirkdamas tokį patį dujų kiekį.** Taigi mažinimo laikotarpį pratęsus 12 mėnesių, bus galima lanksčiau atsižvelgti į skirtingus valstybių narių ypatumus, nes kai kurioms valstybėms narėms lengviau sumažinti poreikį vasarą (apsirūpinus iš anksto), kitoms – žiemą (atidėjus apsirūpinimą). Be to, būtų lengviau mažinimą lanksčiai paskirstyti tarp sektorių, juk, kadangi poreikis būstuose vasarą yra mažas,

pratęsus laikotarpį nuo balandžio mėn. iki spalio mėn. pramonei ir mažiau lanksčiam elektros energijos sektoriui, kuris priklauso nuo to, ar prieinami alternatyvūs energijos šaltiniai, tektų neproporcingai didelė našta.

- 9) **Stebėjimas truko du mėnesius ir įgyvendinimo laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. kovo mėn. nebuvo pateikta daugiau pagal sektorius suskirstytos informacijos, todėl iki galo nėra aišku, kokio pobūdžio šis poreikio mažinimas ir kaip jis pasiskirsto pagal sektorius. Todėl Komisijai ir valstybėms narėms sunkiau nustatyti, kurie sektoriai pažeidžiami ir kiek galima sutaupyti (energetikos, pramonės, gyventojų ir paslaugų sektoriuose), ir tuo remiantis parengti ekonomiškai efektyvesnes priemonės.**

V. PRIEDAS

2 lentelėje apibendrintas mėnesinis dujų poreikio sumažinimas, palyginti su referenciniu laikotarpiu. Čia matyti, kad nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. sausio mėn. savanoriškomis poreikio mažinimo priemonėmis pasiektas mažinimo 15 proc. tikslas. ES sumažinimas 19,2 proc. atitinka maždaug 41,5 mlrd. m³. Tuo tarpu užsibrėžtas 15 proc. tikslas tiems 6 mėnesiams buvo apie 32,5 mlrd. m³, o 2022 m. rugpjūčio mėn. – 2023 m. kovo mėn. laikotarpiui – maždaug 45,3 mlrd. m³.

2 lentelė. Dujų poreikio sumažinimas nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. sausio mėn.

Valstybė narė	rugpjūtis	rugsėjis	spalis	lapkritis	gruodis	sausis	rugpjūtis–sausis
ES27	-13,5 %	-14,0 %	-24,4 %	-25,0 %	-12,4 %	-22,2 %	-19,2 %
Austrija	-26,7 %	-11,3 %	-24,0 %	-16,9 %	-13,6 %	-23,9 %	-19,2 %
Belgija	-1,0 %	-6,0 %	-20,5 %	-29,7 %	-9,8 %	-18,3 %	-16,0 %
Bulgarija	-14,9 %	-17,8 %	-32,7 %	-21,2 %	-21,8 %	-29,4 %	-23,9 %
Kroatija	-21,7 %	-23,1 %	-20,0 %	-25,6 %	-27,6 %	-24,2 %	-24,1 %
Kipras	-	-	-	-	-	-	-
Čekija	-15,0 %	-9,1 %	-22,9 %	-18,8 %	-10,9 %	-24,0 %	-17,7 %
Danija	-21,7 %	-23,3 %	-31,1 %	-33,4 %	-13,7 %	-26,5 %	-24,9 %
Estija	-37,1 %	-31,7 %	-46,9 %	-32,3 %	-32,4 %	-38,0 %	-36,2 %
Suomija	-35,7 %	-57,4 %	-62,6 %	-58,3 %	-65,1 %	-63,1 %	-58,5 %
Prancūzija	1,6 %	-2,5 %	-27,8 %	-29,3 %	-8,3 %	-19,2 %	-17,1 %
Vokietija	-28,0 %	-14,7 %	-28,6 %	-28,3 %	-4,7 %	-18,6 %	-19,4 %
Graikija	4,5 %	-26,3 %	-42,0 %	-23,0 %	-12,6 %	-36,7 %	-22,7 %
Vengrija	-18,7 %	5,0 %	-33,9 %	-19,8 %	-17,5 %	-27,4 %	-21,0 %
Airija	11,3 %	2,1 %	-8,8 %	-10,3 %	9,5 %	-4,3 %	-0,3 %
Italija	-5,2 %	-14,0 %	-19,8 %	-22,7 %	-18,5 %	-22,7 %	-18,6 %
Latvija	-42,6 %	-52,7 %	-72,7 %	-15,2 %	0,9 %	-37,0 %	-31,8 %
Lietuva	-43,6 %	-45,0 %	-50,8 %	-46,0 %	-11,9 %	-51,5 %	-40,5 %
Liuksemburgas	-36,4 %	-26,1 %	-35,5 %	-33,2 %	-17,5 %	-25,0 %	-27,7 %
Malta	4,6 %	-1,1 %	-11,2 %	43,6 %	27,0 %	21,9 %	+12,1 %
Nyderlandai	-29,7 %	-32,6 %	-33,3 %	-35,1 %	-17,5 %	-32,2 %	-29,5 %
Lenkija	-26,7 %	-25,4 %	-23,7 %	-8,3 %	-5,3 %	-12,0 %	-14,9 %
Portugalija	-10,7 %	-17,0 %	-12,0 %	-8,9 %	-18,6 %	-34,9 %	-17,1 %
Rumunija	-25,2 %	-20,7 %	-27,5 %	-21,8 %	-15,9 %	-21,0 %	-21,2 %
Slovakija*	10,6 %	5,5 %	2,1 %	-2,7 %	23,6 %	-7,8 %	+4,6 %
Slovėnija	-13,7 %	-10,9 %	-22,2 %	-11,7 %	-12,4 %	-14,7 %	-14,2 %
Ispanija	2,6 %	0,7 %	-6,2 %	-21,8 %	-24,4 %	-23,9 %	-13,7 %
Švedija	-27,3 %	-35,7 %	-41,8 %	-51,0 %	-38,0 %	-41,9 %	-40,2 %

Pastaba. Dujų suvartojimo pokytis 2022 m., palyginti su 2017–2021 m. vidurkiu. Kipras gamtinių dujų nenaudoja. Šaltinis – ENER/CET skaičiavimai, pagrįsti Eurostato serijos NRG_CB_GASM poseriju IC_CAL_MG TJ (GCV) 2023 m. kovo 7 d., 11.00 val.

** Šiuo metu su Slovakija susiję Eurostato duomenys peržiūrimi.*